

(Undergrundsloven)

Frederiksborggade 15
1360 København K

Besøgsadresse:
Linnésgade 18, 3. sal
1361 København K

Tlf 3395 5785
Fax 3395 5799

www.ekn.dk
ekn@ekn.dk

KLAGE FRA XXX og XXX
OVER Energistyrelsens afgørelse af 22. april 2015
OM Godkendelse af boreprogram i Vendsyssel-1

4. april 2016
J.nr. 1091-15-3
RIKSB-EKN

NÆVNETS Nævnformand, dommer Poul K. Egan
SAMMEN- Næstformand, professor, cand.jur. & ph.d. Birgitte Egelund
SÆTNING Olsen
I SAGEN Professor, cand.jur. & ph.d. Michael Gøtze
Lektor, emeritus & ph.d. Michael Olesen
Professor, dr. techn. Ida Lykke Fabricius

NÆVNETS Energistyrelsens afgørelse af 22. april 2015 stadfæstes.
AFGØRELSE

Energiklagenævnet har den 15. maj 2015 modtaget en klage fra XXX og XXX (herefter klagerne) over Energistyrelsens afgørelse af 22. april 2015. Ved afgørelsen godkendte Energistyrelsen Total E&B Denmark B.V.'s (herefter Total) program for borearbejde i efterforskningsboringen Vendsyssel-1.

Sagens baggrund og den påklagede afgørelse

Energistyrelsen har den 22. april 2015 truffet afgørelse om godkendelse af boreprogrammet ("Nordjylland L1/10 – Onshore Field, Gas Shale Exploration Well, Vendsyssel-1 Well, VDS-001, Executive Drilling Program") for efterforskningsboringen Vendsyssel-1. Godkendelsen er meddelt efter undergrundslovens § 28.

Energistyrelsens godkendelse blev givet dels på en række konkrete vilkår og dels på vilkår om, at boringen udførtes i overensstemmelse med blandt andet tilladelse 1/10 af 5. juni 2010, Energistyrelsens vejledning for efterforskningsboring og bekendtgørelsen om indsendelse af prøver og andre oplysninger om Danmarks undergrund.

Tilladelse nr. 1/10 til efterforskning og indvinding af kulbrinter af 5. juni 2010 giver rettighedshaverne Devon Energy Netherlands BV og Nordsøfonden i forening eneret til inden for det ved koordinater nærmere geografisk angivne område i Nordøstjylland og Vendsyssel at efterforske og indvinde kulbrinter som nærmere defineret. Rettighedshaveren skal udføre de efterforskningsarbejder, som fremgår af tilladelsen. Tilladelsen løber i 6 år fra dens meddelelse med mulighed for forlængelse. Tilladelsen er betinget af en række forhold for den nærmere planlægning af efterforskning og indvinding. Total er operatør for tilladelsen og udfører således aktiviteterne på vegne af rettighedshaverne.

4. april 2016

J.nr 1091-15-3

RIKSB –EKN

Side 2 af 7

Vendsyssel-1 er en efterforskningsboring, der udførtes vest for Dybvad i Frederikshavn Kommune. Det fremgår af Energistyrelsens godkendelse af 22. april 2015, at formålet med efterforskningsboringen var at afklare, om der er potentiale for udvinding af skifergas i området. Målet for boringen var alun skifer, som forventedes anført i ca. 3.500 meters dybde.

Boringen udførtes ifølge godkendelsen med anvendelse af boreudstyret SMP 105 nybygget af Jelex i Houston, USA. Energistyrelsen vurderede, at boreudstyret er velegnet til de beskrevne arbejder.

Det operationelle mål for boringen var at bore sikkert, effektivt og med minimal miljømæssig belastning. Det geologiske mål var at eftervise, om der findes alun skifer med kulbrinter, sekundært om der findes Nedre Silur skifer og Øvre Ordovicium skifer.

Energistyrelsen lagde til grund, at der alene anvendtes vandbaseret muddersystem til boremuddret. Endvidere lagde styrelsen til grund, at der skete anmeldelse af kemikalier til det danske produktregister, og at Total havde indhentet nødvendige godkendelser fra bl.a. Institut for Strålehygiejne.

Energistyrelsen gjorde opmærksom på, at Total selv skulle indhente nødvendige miljøtilladelser til igangsætning af arbejdet fra Frederikshavn Kommune.

Energistyrelsen tilsluttede sig det planlagte program for dataindsamling og kernetagning.

Energistyrelsen vurderede på baggrund af VVM-redegørelsen og miljørapporten fremlagt af Frederikshavn Kommune, at de beskrevne arbejder kunne ske uden påvirkning af de lag, hvorfra der indvindes drikkevand.

Energistyrelsen henviste til oplysningerne i boreprogrammet om brøndens integritet og forudsatte, at der blev installeret forerør og skete forsegling med cement gennem de kvartære aflejringer til 190 meters dybde.

Energistyrelsen godkendte boringen på følgende vilkår:

1. At forhold vedrørende eventuelle programændringer tidligst muligt forelægges Energistyrelsen til godkendelse.
2. At Energistyrelsen så tidligt som muligt inddrages i overvejelser vedrørende de dele af arbejdet, som ikke er dækket af det fremsendte program, og at programmer for sådanne arbejder fremsendes til Energistirelsens godkendelse, så snart de foreligger.
3. At Total finder en afklaring med miljømyndigheden Frederikshavns Kommune i forhold til de kemikalier, der ønskes anvendt, men som ikke indgår i VVM redegørelsen.
4. Anvendelse af andre mudderkemikalier end dem, som er omfattet af den gældende VVM redegørelse, skal miljøvurderes og godkendes separat.
5. At Total har indhentet nødvendige godkendelser bl.a. fra Institut for Strålehygiejne.

4. april 2016

J.nr 1091-15-3

RIKSB –EKN

Side 3 af 7

Klagerens synspunkter og bemærkninger

Klagen indgivet 15. maj 2015 indeholdt klage over vilkårene i Energistirelsens godkendelse af boreprogrammet. Der blev klaget over, at der ikke i godkendelsen var anført tilsynsmyndighed for så vidt angår forhold vedrørende eventuelle programændringer, dele af arbejdet, som ikke var dækket af programmet, anvendelse af kemikalier samt anvendelse af mudderkemikalier.

Endvidere blev klaget over, at Energistyrelsen ikke havde påset nødvendige godkendelser i forbindelse med radioaktiv stråling forud for borearbejdets igangsættelse, og at godkendelsen ikke oplyste om konsekvenser og sanktioner i tilfælde af manglende overholdelse af tidsfrister for rapporteringer.

Ved e-mail af 15. maj 2015 og på ny 16. juni 2015 vejledte Energiklagenævnet om klageadgangen til nævnet og om spørgsmålet om klageberettigelse. Klagerne blev anmodet om at oplyse, om boringen medførte afledte gener for klagerne som nabo, f.eks. støj, lugt, tung trafik mv.

Klagerne svarede den 29. juni 2015, at klagerne oplevede støjgener, som gav søvnbesvær og forstyrrede klagerens arbejde med travheste. Det havde medført store økonomiske omkostninger, og klagerne så sig nødsaget til at afhænde virksomheden. Klagerne klagede også over lugtgener og gener fra tung og støjende lastbiltrafik.

Forelagt Energistirelsens udtalelse af 19. august 2015 anførte klagerne i mail af 19. september 2015, at klagerne fastholdt klagen. Det anførtes, at klagerne i klagen mente en ekstern og uvildig tilsynsmyndighed, idet Energistyrelsen efter klagerens opfattelse er inhabil. Der henvistes også til, at det ikke er i or-

den, at Energistyrelsen har valgt ikke at behandle nogen klager omkring Ovnstrupbækken, fordi man er stoppet med prøveboringen.

Ved e-mail af 5. november 2015 oplyste Energiklagenævnet, at Totals' boring ved Dybvad er lukket permanent og bad klagerne oplyse, hvorvidt de på den baggrund ønskede at opretholde klagen og i givet fald begrunde dette.

Klagerne svarede den 16. november 2015, at klagerne ønsker at opretholde klagen vedrørende støjgener, lugtgener samt den tunge trafik, som kører lige forbi deres hus. Ifølge klagerne betyder støjen, at de ofte ikke får en ordentlig søvn. Lugtgenerne giver hovedpine, og det har store personlige konsekvenser. Endvidere har klagerne ikke kunnet træne heste hjemme på ejendommen og kan det fortsat ikke på grund af støj ved læsning af lastbiler med sten og grus. Nedlukningen af pladsen har ifølge klagerne ikke ændret ved dette. Klagerne har derfor været nødt til at sætte virksomheden i bero med store økonomiske omkostninger til følge. Klageren mener ikke, at nedlukningen helt er afgjort, da Total har licens til 2016.

4. april 2016

J.nr 1091-15-3

RIKSB –EKN

Side 4 af 7

Energistyrelsens udtalelse

Energistyrelsen oplyste på styrelsens hjemmeside den 17. august 2015, at borearbejdet i Vendsyssel -1 blev påbegyndt den 4. maj 2015. Borningsresultaterne havde ikke opfyldt selskabernes forventninger til reservoirforhold og lagtykkelse. Der udføres derfor ikke yderligere arbejde i boringen, som nu blev lukket permanent.

Energistyrelsen anførte i udtalelse af 19. august 2015 til nævnet, at styrelsen anså klagerne for klageberettigede til nævnet, da klagerne er naboer til boringen. Deres ejendom ligger ca. 400-500 meter fra borepladsen.

Energistyrelsen oplyste, at det dels fremgår af selve godkendelsen dels fremgår af bekendtgørelse nr. 436 af 11. maj 2012, at Energistyrelsen er tilsynsmyndighed. Energistyrelsen mener ikke, at der var krav om fastsættelse af bestemte tidsfrister for opfyldelse af vilkår. For så vidt angår eventuel anvendelse af supplerende kemikalier måtte forudgående godkendelse indhentes fra kommunen. For så vidt angår spørgsmål om radioaktiv stråling blev bemærket, at godkendelsen ikke fritog for indhentelse af eventuelle andre tilladelser. Endelig for så vidt angår konsekvenser og sanktioner henvistes til, at det fremgår af bekendtgørelse nr. 56 af 4. februar 2002, at overtrædelse af vilkår er strafbelagt.

Total's bemærkninger til klagen

Total er ved e-mail af 9. december 2015 fra Energiklagenævnet blevet partsført over klagers bemærkninger, men har ikke afgivet bemærkninger hertil inden fristens udløb d. 17. december 2015. I samme mail er Total. blevet in-

formeret om, at der efter udløb af frist for bemærkninger vil kunne blive truffet afgørelse på det foreliggende grundlag.

Retsgrundlaget for Energiklagenævnets afgørelse

I henhold til undergrundslovens § 25, jf. lovbekendtgørelse nr. 960 af 13. september 2011, fører økonomi- og erhvervsministeren tilsyn med, at love og regler og vilkår, der udfærdiges i medfør af loven overholdes.

Energistyrelsens afgørelse er truffet i henhold til undergrundslovens § 28. § 28, stk. 1 og 4 er sålydende:

”[...]

§ 28. Arbejder, der udføres i forbindelse med virksomhed omfattet af denne lov, herunder boringer, nedsænkning af skakter og indsættelse af stoller, må kun iværksættes, såfremt økonomi- og erhvervsministerens godkendelse af udstyr, program og udførelsesmåde er indhentet i hvert enkelt tilfælde, jf. dog stk. 2 og 3.

...

Stk. 4. Klima-, energi- og bygningsministeren kan fastsætte vilkår ved godkendelser efter stk. 1 og 3. ”

Beføjelsen til at føre tilsyn og til at godkende boringsprogrammer som denne er ved bekendtgørelse nr. 436 af 11. maj 2012 delegeret til Energistyrelsen.

Bekendtgørelse nr. 56 af 4. februar 2002 om indsendelse af prøver og andre oplysninger om Danmarks undergrund foreskriver, at rettighedshavere i henhold til en efterforskningsstilladelse efter undergrundsloven skal indsende en række prøver til Energistyrelsen og til Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse. Der skal således indsendes prøver med nærmere angivne oplysninger ved geofysiske undersøgelser, ved geokemiske undersøgelser, ved boresteds-, bund- og grundundersøgelser samt ved boringer.

Det fremgår af undergrundslovens § 37a, stk. 1-2, at Energiklagenævnet behandler klager over afgørelser truffet efter loven, og at enhver med væsentlig og individuel interesse i afgørelse kan klage.

Begrundelse for Energiklagenævnets afgørelse

Det er en betingelse for, at man kan få behandlet sin klage ved Energiklagenævnet, at man er klageberettiget. Dette kræver efter undergrundsloven § 37a, stk. 2, at klageren har en væsentlig og individuel interesse i, at afgørelsen ændres.

Energistyrelsen har vurderet, at klagerne som naboer til prøveboringen med en afstand på 400-500 meter fra klagernes ejendom til borepladsen er klage-

4. april 2016

J.nr 1091-15-3

RIKSB –EKN

Side 5 af 7

berettigede. Energistyrelsen har imidlertid samtidig meddelt, at prøveboringen Vendsyssel-1 blev permanent lukket den 17. august 2015. En ophævelse eller ændring af afgørelsen om godkendelsen har derfor formentlig ikke længere betydning for klagerne.

Energiklagenævnet har på den baggrund overvejet, om klagerne har en tilstrækkelig aktuel interesse i at få prøvet den påklagede godkendelse. Energiklagenævnet finder under hensyntagen til den igangværende afvikling af projektet, at klager har en aktuel interesse i at få at vide, hvem der er tilsynsmyndighed i forhold til tilsyn med nedlukningen.

Klagerne anfører, at der ingen ekstern og uvildig tilsynsmyndighed er anført i forbindelse med vilkårene i godkendelsen. Klagerne mener, at Energistyrelsen er inhabil, når styrelsen både giver tilladelsen og er den kontrollerende myndighed.

Det fremgår imidlertid udtrykkeligt af undergrundslovens § 25, at det er ministeren, der fører tilsyn med, at vilkår udfærdiget i medfør af loven overholdes, og det fremgår af bekendtgørelse nr. 436 af 11. maj 2012 om Energistyrelsens opgaver og beføjelser, at denne tilsynsbeføjelse er overført til Energistyrelsen, samtidig med, at styrelsen også har kompetence til at godkende af borer efter undergrundslovens § 28.

Energiklagenævnet kan derfor ikke give medhold i den del af klagen. Det bemærkes, at Energistyrelsens godkendelse af boreprogrammet ikke medfører, at Energistyrelsen er inhabil.

Klagerne anfører endvidere, at det er en fejl, at der ikke er anført en tidsfrist for opfyldelse af vilkår 3 om anvendelse af kemikalier. Energistyrelsen anfører i den forbindelse, at vilkåret skal forstås således, at vilkåret om afklaring af kemikalier skulle være opfyldt forinden sådan anvendelse blev relevant, og der henvises til, at operatøren ifølge godkendelsen skulle indhente nødvendige tilladelser inden arbejdet med udførelsen af boringen.

Energiklagenævnet finder ikke anledning til at kritisere udformningen af vilkåret, idet det er sædvanligt, at operatøren henvises til indhentelse af øvrige nødvendige tilladelser. Det er således operatørens ansvar, at alle nødvendige tilladelser er indhentet.

Klagerne anfører endvidere, at Energistyrelsen burde have påset, at nødvendige godkendelser i forbindelse med radioaktiv stråling foreligger forud for borearbejdets igangsætning. Som Energiklagenævnet har anført, kan nævnet ikke give klageren medhold i dette klagepunkt.

4. april 2016

J.nr 1091-15-3

RIKSB –EKN

Side 6 af 7

Klagerne anfører endeligt, at det ikke i godkendelsen er anført, hvilke konsekvenser og sanktioner det vil få for Total, såfremt rapportering ikke sker som foreskrevet. Det fremgår imidlertid af bekendtgørelsen nr. 56 af 4. februar 2002, at overtrædelse af forpligtelserne til afrapportering i bekendtgørelsens § 2 og § 3 straffes med bøde. Energiklagenævnet kan heller ikke give medhold i dette kritikpunkt.

Afslutningsvis bemærkes det, at Energiklagenævnet ikke kan tage stilling til klagernes klager over støj og lugt idet de er miljøretlige anliggender. Spørgsmålet om erstatning er et civilretligt spørgsmål og må afgøres ved domstolene.

Energiklagenævnets afgørelse

Energistyrelsens afgørelse af 22. april 2015 stadfæstes.

Sagen har været behandlet på Energiklagenævnets møde den 8. februar 2016 og senere.

Afgørelsen er truffet af Energiklagenævnet i henhold til undergrundslovens § 37a.

Afgørelsen offentliggøres på Energiklagenævnets hjemmeside.

Afgørelsen kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

På nævnets vegne

Poul K. Egan
Nævnformand

/Rikke Slot Benyahia
Konst. sekretariatschef

4. april 2016
J.nr 1091-15-3
RIKSB -EKN

Side 7 af 7